

Klimaalliancen i Hovedstadsregionen fra 2023 – opgaver, organisering og finansiering

Indledning

I løbet af 2023 vil størstedelen af kommunerne i hovedstadsområdet have en politisk vedtaget DK2020-klimahandlingsplan, som vil være ramme for kommunernes fortsatte klimaarbejde. Kommunerne i KKR Hovedstaden ønsker at fortsætte samarbejdet på klimaområdet via en regional organisering, der understøtter implementeringen af kommunernes klimahandlingsplaner og klimaarbejde. Der foreslås en projektorganisering, som tager afsæt i den eksisterende indsats, koordineret af Gate 21 og Region Hovedstaden. Fokus vil være på at understøtte en omkostningseffektiv implementering på et højt, fagligt niveau, som tager afsæt i kommunernes lokale såvel som tværkommunale behov. Den regionale organisering kan desuden bidrage til at kortlægge og viderebringe reguleringsmæssige og tekniske barrierer for den grønne omstilling.

Organiseringen af en fortsat klimaindsats i hovedstadsområdet fra 2023 er udarbejdet i forlængelse af og som regional tilføjelse til den nationale aftale om Klimaalliancen af [20. marts 2023] mellem KL, Realdania og de fem regioner. Projektmodellen lægger op til at kunne rumme både understøttelsen af implementeringsfasen af kommunernes DK2020-klimahandlingsplaner og sikre sammenhængen til en eventuel videreførelse af VIP-klimaprojekterne og projektet Energi på Tværs. Det foreslås derfor, at navnet reflekterer dette og bliver *Klimaalliancen i Hovedstadsregionen*. Indsatserne er for alle hovedstadens kommuner uanset formel deltagelse i DK2020.

Modellen træder i kraft pr. 1. juli 2023 i forbindelse med udløbet af den eksisterende aftale om DK2020 i hovedstadsområdet og løber frem til udgangen af december 2027.

Opgaver

Klimaalliancens nationale aftale lægger op til at understøtte realiseringen af kommunernes klimahandlingsplaner ved at igangsætte en række klimaudviklingsspor fx inden for de områder, hvor kommunerne har vanskeligt ved at realisere planerne eller komme helt i mål. Det regionale setup tager højde for dette for at sikre additionalitet og undgå dobbeltarbejde.

Implementering af kommunernes klimaplaner

Klimaalliancen i Hovedstadsregionen tilrettelægges i forlængelse af den nationale klimaalliances indhold, så organiseringen sikrer den fortsatte facilitering og koordinering af de kommunale klimaindsatser med en opgaveløsning, der er tæt på hovedstadskommunernes behov. Kommunerne understøttes med håndtering af konkrete opgaver i klimaarbejdet og implementering af deres klimahandlingsplaner. Det kan ske på tværs af fagområder, på tværs af projekter og på tværs af geografi.

Indsatsen vil overordnet indeholde fire komponenter:

- Fokus på effektiv implementering af konkrete projekter
- Fokus på tværkommunale udfordringer og løsninger.
- Fundraising til implementering
- En tværgående struktur, der sikrer anvendelsesorienteret videndeling.

23. marts 2023

Implementeringsfasen vil naturligt være projektbåret og kræve en løbende afdækning af hvilke implementeringsrettede projekter, der yderligere kan være behov for. Der vil hertil være behov for at støtte en bred fundraisingsindsats for at hjælpe kommunernes finansiering af implementeringen.

De medarbejderressourcer, som hovedstadskommunerne finansierer hos Gate 21 og de medarbejderressourcer, som Region Hovedstaden stiller til rådighed, vil primært arbejde med at understøtte den konkrete implementering af klimaindsatserne i kommunerne. Dette sker ved bl.a. ved at der:

- Sker en overordnet koordinering mellem kommuner, virksomheder og vidensinstitutioner og på tværs af kommunale og regionale grænser, herunder i forhold til aktørerne i den nationale Klimaalliance efter behov.
- Gives faglig sparring for kommunerne i forbindelse med implementering af klimaplanerne ved at sikre viden om indsatsmuligheder inden for en bred vifte af fagområder fra medarbejdere med forskellig baggrund.
- Evt. bistå enkelte kommuner med færdiggørelse af deres klimaplan, hvis dette ikke er sket inden udgangen af juni 2023.
- Skabes overblik over potentialet for fælles implementeringsprojekter (udvikle tværgående projekter) gennem direkte dialog med fagmedarbejdere i de enkelte kommuners klimaplaner.
- Afholdes tekniske og faglige oplæg samt peergruppe-aktiviteter for fagmedarbejdere i kommunerne.
- Arrangeres relevante fælles konferencer om fx ny teknologi, organiseringsformer og inddragelsesmetoder
- Gennemføres tværgående tekniske analyser, cost-benefit-analyser og indsamle data (hvis der viser sig et behov).
- Bidrages til fundraising og ansøgninger, der kan understøtte kommunernes DK2020-implementeringsindsatser. Denne indsats ses i tillæg til den almindelige kontingentbetalte projektudvikling i Gate21. Kan helt eller delvist konverteres til finansiering af analyser mv.
- Indspil til arbejdet i Klimaalliancen på nationalt niveau fx arbejde med fælles metoder eller udviklingsspor.

VIP Klimaprojekter og Energi på Tværs

Klimaalliancen i Hovedstadsregionen skal søge at være samlende for det tværgående klimasamarbejde i hovedstadsområdet og være relevant for alle hovedstadens 29 kommuner. Derfor lægges der op til, at den regionale organisering skal søge at have overblik over tværgående klimatiltag, netværk mv., herunder at styrke synergier og hindre overlap for derved at hjælpe kommunerne med at prioritere deres ressourcer på klimaområdet.

Inden for den afsatte ramme er forudsat en understøttelse af videreførelsen af indsatser fra KKR Hovedstadens VIP klimaprojekter¹. Dertil kommer en mulighed for at sikre koordination med og understøttelse af en eventuel fortsættelse af projektet Energi på Tværs, som dog forudsættes fortsat at

¹ VIP klimaprojekterne handler om: Energi- og klimaplaner, Håndtering af madspild og bioaffald, Grønne drivmidler, Cirkulære indkøb og plast, Grønne pendlervaner og Energibesparelser i boliger.

23. marts 2023

være en selvstændig organisering med separat budget og egen styregruppe for at sikre en forankring hos forsyningsselskaberne. Fortsættelsen og det regionale setups præcise opdrag skal defineres yderligere i løbet af 2023.

I projektperioden vil der være en løbende tilpasning af de opgaver, som *Klimaalliancen i Hovedstadsregionen* varetager. Dette kan også blive relevant, hvis den nationale Klimaalliances fokusområder udvikler sig i projektperioden, og der som følge deraf opstår nye prioriteringer hos kommunerne.

Arbejdsemner

En kortlægning af kommunernes DK2020-klimahandlingsplanerne i hovedstadsområdet viser, at potentialet for samarbejde på tværs af kommunerne er stort særligt i forhold til de opgaver, som enten er strækker sig over kommunegrænser, eller som ikke er business as usual. Prioriteringen af opgavevaretagelsen i *Klimaalliancen i Hovedstadsregionen* skal i høj grad fokusere på de områder, hvor behovet og effekten er størst på tværs af kommuner og den regionale geografi samt områder med komplekse løsninger, der kalder på fælles tilgang. Det kan fx være:

- Udfordringen omkring arealanvendelse i forhold til fx energianlæg, lavbundslande, produktion af vedvarende energi (fx solenergi på tagarealer).
- Klimaaftrykket fra forbrug (scope 3), herunder grønne indkøb og øget genbrug.
- Omstilling af tung transport og nonroad transport (maskiner). Herunder inddrages den tværgående mobilitetsanalyse for hovedstadsområdet, der foreligger i 2024.
- Energieffektivisering og -renovering (herunder digitalisering).
- Ressource- og bioøkonomiområdet.
- Kollektiv varmeforsyning uden for fjernvarmenettet.
- Klimatilpasning (fx længere kyststrækninger og større vandoplande samt naturbaserede løsninger)
- Tydeliggørelse af det samfundsbidrag en kommune påtager sig i omstillingen for hele regionen/Danmark.

For at understøtte de projektfaglige samarbejdsområder, der står centralt i kommunernes klimaplaner, og hvor der på kort sigt skal skabes reduktioner i kommunernes drivhusgasudledninger, vil *Klimaalliancen i Hovedstadsregionen* kunne trække på de faglige kompetencer inden for Gate 21's og Region Hovedstadens faglige kerneområder, såsom Energiomstilling, Intelligente byløsninger, Bæredygtig Mobilitet, Ressourcer og Cirkularitet og klimatilpasning.

Forankringen hos Gate 21 og Regionen betyder således, at den samlede implementeringsværktøjskasse udvides. Den regionale organisering vil gøre det muligt at identificere og i fællesskab adressere praksisnære barrierer for at komme i mål med implementering af klimaplanerne.

Organisering

Organiseringen af *Klimaalliancen i Hovedstadsregionen* tager afsæt i erfaringerne fra den nuværende geografiske DK2020-organisering, hvor Region Hovedstaden og Gate 21 i fællesskab understøtter udarbejdelsen af kommunernes klimaplaner efter C40's Climate Action Planning Framework (CAP-F). Det giver kontinuitet i opgaveløsningen og i samarbejdet med kommunerne.

23. marts 2023

Med en fælles organisering mellem Gate 21 og Region Hovedstaden sikres også en sammenhæng til indsatser i det regionale og tværkommunale projekt Energi på Tværs samt KKR Hovedstadens VIP-klimaprojekter og en evt. forlængelse af disse projekter i årene frem.

På politisk niveau udgør KKR Hovedstadens formandskab, Regionsrådsformand for Region Hovedstaden og formanden for Miljø- og Klimaudvalget i Region Hovedstaden en politisk styregruppe for *Klimaalliancen i Hovedstadsregionen*.

Den administrative styregruppe for *Klimaalliancen i Hovedstadsregionen* udgøres af formanden for KKR's Embedsmandsudvalg for Klima og Infrastruktur (EKI) og direktøren for Regional Udvikling i Region Hovedstaden. Gate 21's direktør deltager som faglig sparringspartner på styregruppemøderne. Styregruppen følger løbende fremdrift i projektet i forhold til de kommende udviklingsspor og har kompetence til at udmønte den økonomiske midler inden for rammerne af årsplanen. Styregruppe skal endvidere sikre, at der foregår en koordineret kommunikation til involverede parter, interessenter samt forberede dagsordenspunkter til den politiske styregruppe. KKR-sekretariatet agerer sparringspartner og sikrer forbindelsen til EKI, K29 og KKR.

Som supplement til den administrative styregruppe nedsættes en følgegruppe, som udgøres af KKR Hovedstadens Embedsmandsudvalg for Klima og Infrastruktur (EKI). EKI skal drøfte input til aktiviteter og bidrage til en bred forankring. Styregruppens ordinære møder placeres i forbindelse med EKI's møder, og KKR-sekretariatet deltager i mødeforberedelsen.

Der udarbejdes årligt en aktivitetsplan for *Klimaalliancen i Hovedstadsregionen* (inden for den besluttede økonomiske ramme), der besluttet af den politiske styregruppe efter dialog med den administrative styregruppe og med oplæg fra projektgruppen. Den administrative styregruppe har ansvar for planlægning af den konkrete opgavevaretagelse i den fælles organisering mellem Gate 21 og Region Hovedstaden.

Der planlægges ét årligt møde i den politiske styregruppe med det primære formål at godkende aktivitetsplanen for det kommende år. Herudover kan de to styregrupper mødes efter behov, hvis der er brug for nye aktiviteter eller væsentlige justeringer.

Kommunikation

Region Hovedstaden og Gate 21 udarbejder en fælles kommunikationsstrategi, der tilrettelægges inden for aftalerne om kommunikation om den nationale klimaaftale. Formålet er at sikre en fælles fortælling om en sammenhængende klimainsats i formidlingen til borgere og beslutningstagere i hovedstadsregionen. Strategien godkendes i den administrative styregruppe.

I tillæg hertil er der en bred vifte af konkrete redskaber, viden og analyser mv. fra VIP klimaprojekterne, Energi på Tværs, DK2020, afsluttede relaterede projekter, der vil kunne samles på Gate 21's hjemmeside. Dermed sikres let tilgængeligt materiale og redskaber, der kan lette det konkrete arbejde i kommunerne.

Finansiering

Gate 21 udfører de beskrevne opgaver med et økonomisk bidrag fra kommunerne i KKR Hovedstaden.

23. marts 2023

Regionen Hovedstaden bidrager med 1,5 fuldtidsårsværk og 250.000 kr. i kontantbeløb årligt i 5 år til projektet. Herudover vil Region Hovedstaden løbende tage stilling til, hvordan konkrete projekter kan støttes med regionale udviklingsmidler, der kan fremme implementeringen af tiltagene i kommunernes DK2020-klimahandlingsplaner.

Kommunerne i KKR Hovedstaden finansierer 1,25 fuldtidsårsværk leveret af Gate 21 med relevant faglig ekspertise og projektledelseskompetencer. I tillæg hertil finansieres inden for rammen timer til supportfunktioner som økonomi, ledelse, kommunikation samt overhead i 5 år.

Både KKR - via Gate 21 - og Region Hovedstaden har fremadrettet et fælles ansvar for at sikre, at medarbejderne i projektgruppen har de rette kompetencer til at løfte opgaverne i hele projektets løbetid.